ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА С, БРОЙ 13 | СОФИЯ, 1 – 15 ЮЛИ 2000 г. | ЦЕНА 0,40 лв.

http: //www.aster.net/ort.church.bg

- *29 години от интронизацията на Българския патриарх Максим*
- *Отново тръгват клевети срещу Църквата – анализ на една публикация във в. „Труд"* стр. 3
- *Интервю с новия декан на Богословския факултет доц. Иван Желев* стр. 4
- *Човекобожие срещу Богочовечеството – за етичните проблеми на генните технологии* стр. 5
- *Св. Йоан Дамаскин: За осемте духа на порочността* стр. 6
- *Първи конгрес на Международната асоциация „Св. София – Премъдрост Божия"* стр. 7

Свети архангел Гавриил е носител на радостните благовестия в Стария и Новия Завет. Той е един от висшите ангели. Името му означава „човек Божи". Архангел Гавриил се явява на Захария в храма и му съобщава за раждането на Йоан Кръстител, той благовести и на св. Дева Мария в Назарет за раждането на Спасителя на света Исус Христос. Според Библията той е ангелът-пазител на избрания народ – в старозаветни времена евреите, а днес – християнския род.

На иконите обикновено св. архангел Гавриил се изобразява със свещ в ръка и огледало от яспис като символ на това, че пътищата Божии не винаги са понятни за хората, но могат да бъдат разбрани чрез изучаване на Словото Божие и вслушване в гласа на собствената ни съвест.

Всеправославен симпозиум в Йерусалим

От 10 до 19 юни в Йерусалим се състоя Всеправославен научен симпозиум „Свидетелството на Църквата през третото хилядолетие", организиран от Йерусалимската патриаршия и посветен на 2000-годишнината от Рождество Христово. В него участваха архиереи, представители на всички автокефални православни църкви, както и богослови от висшите православни богословски школи в Европа.

В изказванията на йерарсите и богословите, представители на Поместните православни църкви, се обсъждаха въпроси, свързани с развитието на богословската наука и образованието, разглеждаха се социални, нравствени и политически проблеми на съвременната цивилизация. В центъра на дискусиите беше главната тема на симпозиума: какви са необходимите условия за успешно християнско свидетелство в днешния свят.

От българска страна в симпозиума участваха Негово Високопреосвещенство Сливенският митрополит Йоаникий и доц. Иван Желев Димитров от Богословския факултет на Софийския университет. Доц. Иван Димитров изнесе доклад на тема: „Свидетелството на Православната църква в българското общество днес и утре". В присъщия му трезв и критичен тон той очерта нуждите на нашето общество от православно свидетелство, особено в областта на православната християнска просвета и църковното социално дело.

На фона на цяла редица доклади, които бяха насочени не към бъдното хилядолетие, а към далечното минало на Православната църква, бяха приветствани и високо оценени доклади със съвременна проблематика, като тези на нашия представител, на прот. Николай Балашов (Руска православна църква): „Богословски и пастирски проблеми на нашето свидетелство в осветскостеното (секуларизирано) общество", на архим. Теодосий (Ханна, Йерусалимска патриаршия, арабин): „Православната младеж и нейните проблеми", на проф. Алексей Осипов (РПЦ): „Трагически парадокс: Христос и прогрес", на проф. Константин Скутерис (Цариградска патриаршия, от Богословския ф-т на Атинския у-т): „Свидетелството на Църквата в историческия контекст на бързите промени", и др.

На 15 юни беше организирано поклонническо пътуване за всички участници в симпозиума (около 60 души) до манастира на св. Герасим при р. Йордан и след това на север по течението на реката до Скитопол, Тивериада, Магдала, Капернаум, Назарет, Кана, Наин и Тавор. При Тивериадското езеро на специално пригодено за поклонници място край реката се извърши водосвет и всички присъстващи имаха възможност да се потопят в свещените води.

На 17 юни в храма на Христовото Възкресение бе отслужена вечерня. По-късно в светите земи пристигнаха останалите архиереи от българската поклонническа група – Високопреосвещените митрополити Видински Доментиан, митрополит Геласий, Великотърновски Григорий и Преосвещените епископи Евлогий, Генадий, Теодосий, Никон и Павел. На 18 юни, неделя, Петдесетница, 50 архиереи – всички гости-архиереи и някои от Йерусалимската патриаршия – взеха участие в празничната всеправославна архиерейска света Литургия в чест на светата Петдесетница. Следобед се проведе литийно шествие от Йерусалимската патриаршия до хълма Сион, където на открито се отслужи вечернята на Петдесетница с четенето на коленопреклонните молитви. Пак там на 19 юни, понеделник, Свети Дух, на открито се отслужи от всички архиереи св. Литургия. На двете богослужения на хора пяха гръцки хор от Атина и хор на православни арабски певци от Йерусалим.

След светата служба участниците в симпозиума бяха поканени на обяд във Витлеем, даден от президента на Палестинските автономни територии г-н Ясер Арафат в сградата на неговата администрация. След това те посетиха кнесета – парламента на Израел, където имаха среща с говорителя на парламента и други депутати.

Прием за участниците в симпозиума даде и Негово Блаженство Йерусалимският патриарх Диодор I, в своята резиденция на Елеонската планина, а също така и в Тронната зала на патриаршията.

Братското общение на православните богослови и представителите на поместните православни църкви в Йерусалим до голяма степен способства критическото осмисляне на проблема за свидетелството на православната вяра в съвременния свят и е важна стъпка за задълбочаване на общоправославния диалог и сътрудничество.

ЦВ

„Многая лета" без Бога?

Светът стана свидетел на голямо научно „чудо": възможността да се създаде „карта на човешкия геном" или „патологична анатомия на генома на човека" чрез установяване местонахождението на гените в дългата ДНК спирала, отговорни за наследствените болести. На основата на откритието, което бе обявено на най-високо равнище, медиите отприщиха своето въображение, поднасяйки на читателя така жадуваната информация за увеличаване на продължителността на човешкия живот поне с 1000 години.

Тази идея засега е повече спекулация, отколкото подкрепен от науката факт. Но все пак научната фантастика неудържимо навлиза и ни заварва духовно неподготвени.

Какво всъщност представлява генната терапия?

В основата на идеите на генната терапия като съвкупност от методи на лечение или протезиране на дефектните гени са залегнали следните възможности. Възможност за намеса в строежа и функционирането на генетичните системи на човека, осъществявано на две нива – соматично и ембрионално. В по-далечна перспектива генетичната диагностика прераства в генетична прогностика, която дава възможност още преди появата на „клиническата картина на болестта" на човека, дори преди неговото раждане да се определи какви болести го застрашават. Възможността за използването на тези методи не само за медицински цели е причина наред със смелите прогнози за блестящи перспективи на генната диагностика и терапия да се прокрадва и тревога в средите на самите учени. Проф. Жан Доссе, лауреат на Нобелова награда по физиология и медицина, констатира: „В областта на човешката генетика неразумното използване на новите технологии може да има катастрофални последствия."

Консервативната или умерената позиция се обосновава с липсата на етични и юридически основания в използването на тези технологии. Не е пресилена и аналогията между атомната бомба и „генната бомба". Опасностите, свързани с интензивното развитие на ядрената физика се осъзнават едва след създаването и използването на атомната и водородната бомба и катастрофите на ядрените електростанции.

И ако тепърва ще се търси разрешение на етичните проблеми, които възникват с новите открития, то някак между другото пропускаме, че те трябва да бъдат плод на целомъдрено съзнание и имат смисъл, ако са проникнати от библейското учение за живота.

На стр. 5

Нов декан на Богословския факултет

На 30 юни на Общо събрание на Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски" за нов декан бе избран доц. Иван Желев Димитров, преподавател по Свещено Писание на Новия Завет.

Смяната на ръководството на факултета стана преждевременно. Предишният декан проф. Димитър Киров бе избран на този пост през юли миналата година. Една от основните причини за смяната на г-н Киров е дълбоката криза, в която е изпаднал Богословският факултет и която спира работата в него.

Новият декан обеща омиротворяване на факултета, изясняване на ситуацията около учебните програми и интегриране на факултета в рамките на Софийския университет.

Той сподели, че управлението на факултета не може да става еднолично, а със съвместните усилия на всички, работещи в него.

Интервю с новия декан на стр. 4

БЪЛГАРИЯ

Православието представено на Месеца на културата – Пловдив, 2000 г.

Чест прави на организаторите на Месец на културата – Пловдив, 2000 г., че и във второто му издание православната култура и духовност намират своето място. Пловдивчани още помнят изложбата „Стари фотографии от Атон", запознаваща както с живота на монасите, така и с дейността на фотографските ателиета, функционирали на Атон в първата половина на XX век. Както и смесените концерти на камерен ансамбъл „Филипополис" с гостуващите православни хорове от Гърция и Великобритания.

Отново Св. Гора се оказа в центъра на тазгодишните изяви, свързани с Православието. Този път Атон бе представен чрез лекцията на д-р Константинос Нихоритис „Св. Гора и българските новомъченици", изнесена на 2 юни в Балабановата къща в Стария Пловдив и свързана с представянето на едноименната книга на д-р Нихоритис.

Върху три важни момента от книгата спря вниманието си грънският богослов. Първо – изключителната роля на Атон за опазване и съхранение на православната вяра в годините на турско владичество на Балканите; второ – ролята на българските новомъченици за това (като примери бяха посочени св. Онуфрий Габровски и св. Игнатий Старозагорски), и трето – Св. Гора като място, където Православието се изповядва наднационално. Важното на Атон, подчерта д-р Нихоритис, е не на коя национална църква принадлежат отделните манастири, а православната им принадлежност. Своите думи той подкрепи с пример от житието на св. Онуфрий Габровски. Българин по народност, св. Онуфрий се подготвя за мъченичество при старец грък. Отново грънски монах го придружава до о. Хиос, мястото, където ще приеме мъченическа смърт. Сърбин рисува първото му иконописно изображение. Грънски монах пише житието му, преведено след това на славянски, за да бъде българският новомъченик почитан от всички православни християни на Балканите.

Д-р Константинос Нихоритис призна любовта и уважението, които изпитва към България и които могат да бъдат урок за мнозина родни „патриоти". Възпитаник на Атонската духовна семинария, той е първият грънски студент в Духовната академия в София. В момента е преподавател във Факултета по балканистика на Солунския университет. Автор е на над 40 научни студии и статии.

Не по-малък интерес от срещата с д-р Нихоритис предизвика и концертът на хора за византийска ортодоксална музика „Св. Никита Младши" от гр. Серес, Гърция, състоял се на 24 юни в Етнографския музей в Стария Пловдив. Програмата, разделена на две части, включваше църковни песнопения и народни песни от Мала Азия, о. Скирос, Македония и Тракия. Особен интерес за слушателите представляваха две песнопения на преп. Йоан Кукузел, както и народните песни, в чието изпълнение се включи и инструментален ансамбъл от традиционни грънски инструменти.

Концертът, открит от ректора на Академията за музикално и танцово изкуство в гр. Пловдив проф. Атанас Славчев, завърши с размяна на дарове. Проф. Славчев от името на академичното ръководство подари на ръководителя на хора г-н Йоанис Папахронис икона на св. Богородица. От своя страна грънският гост подари на академията икона на св. Никита Младши, новомъченик за вярата от гр. Серес, пострадал за нея през XIX век. Почетен гост на концерта бе и Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Арсений.

На следващия ден, 25 юни, хорът взе участие в богослужението в катедралния храм „Успение Богородично". След службата Пловдивският митрополит Арсений поздрави хористите и техния диригент и пожела този концерт и участието в св. служба да бъдат началото на едно добро сътрудничество между тях и Пловдивската св. митрополия.

Пловдивчани посрещнаха с радост и концерта на хора при Патриаршеския катедрален храм „Св. Александър Невски" в София, който се състоя на 29 юни във Военния клуб. В програмата взе участие и Студентският симфоничен оркестър от гр. Кобленц, Германия, но за изпълнилите залата на клуба слушатели концертът ще се запомни преди всичко със срещата с патриаршеския катедрален хор и неговия диригент г-н Димитър Димитров.

Емил ПАРАЛИНГОВ

Храмов празник в с. Труд, Пловдивска епархия

В истински празник за жителите на с. Труд се превърна посещението на Негово Високопреосвещенство Пловдивския митрополит Арсений, по повод храмовия празник на църквата „Св. Троица" на 19 юни. Митрополит Арсений отслужи празнична св. Литургия в съслужение със свещениците Кирил Тошев от с. Труд и Димитър Милков от с. Строево. По време на богослужението Негово Високопреосвещенство извърши и свещеническо ръкоположение на дякон Щерьо от Асеновград.

След Литургията с литийно шествие, водено от митрополит Арсений, богомолният народ се отправи към мястото, отредено за построяването на параклис, посветен на Успението на Божията Майка. Там Негово Високопреосвещенство отслужи велик водосвет и направи първата копка заедно с кмета на община Марица г-н Запрян Тачев и кмета на с. Труд г-н Константин Кирков, гости на храмовия празник и на събора в селото.

В проповедта си в храма, както и след водосвета Негово Високопреосвещенство се обърна към местните жители с последните думи на св. Патриарх Евтимий Търновски, отправени към търновчани след превземането на Търново от турците. „На Светата Троица ви оставям", казал патриархът, запитан на кого ги оставя сега, когато поробителите го изпращат на заточение, отнемайки и последната опора на поробения град. „Така и вие, жителите на с. Труд, сте оставени на небесното покровителство на Безначалната и Животворяща Троица, велико покровителство, което никога не трябва да забравяте", каза митрополит Арсений.

Преди да замине за Пловдив, Негово Високопреосвещенство обеща, че отново и с радост ще посети с. Труд, чиято църква през настоящата година навършва 121 г. от построяването ѝ.

Културно-просветен отдел на Пловдивска митрополия

ОТ СВЕТА

Семинар на православната младеж в Истанбул

С благословението и по инициатива на Негово Светейшество Вселенския патриарх Вартоломей от 18 до 25 юни 2000 г. в Истанбул се проведе първият Всеправославен семинар на православната младеж на тема „Младежта в Църквата през третото хилядолетие". Семинарът бе организиран в рамките на празничните изяви на Вселенската патриаршия във връзка с 2000-годишнината от Рождението по плът на Господ Иисус Христос.

Основни теми на изнесените доклади бяха войните, СПИН-ът, наркотиците, безработицата, връзката между двата пола, професионалната ориентация на православната младеж.

От страна на Българската православна църква с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Максим и Св. Синод на БПЦ взяха участие шест души.

В заключителната част на семинара бе отправен призив за единство на православните народи и опазване на православната традиция и активна пастирска дейност в служба на ближния.

Лина АРОНОВА

Нов клирик на Българската православна църква

На **8 юли 2000 г.** с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Максим в столичния храм „Св. вмчк Георги" бе извършено от Негово Високопреосвещенство Доростолски и Червенски митрополит Неофит дяконско ръкоположение на Кирил Атанасов Попов, а на следващия ден (неделя) в храма „Св. Троица", кв. „Драгалевци", също от митрополит Неофит – ръкоположение в свещенически сан.

Свещ. Кирил Попов е роден през 1955 г. Завършил е Софийската духовна семинария и Духовната академия. През 1982 г. по решение на Св. Синод на БПЦ е изпратен като аспирант в Московската духовна академия, където 2 години специализира хорово дирижиране и защитава кандидатска дисертация. През 1987/88 г. минава курс за следдипломна квалификация в Музикалната академия в диригентския клас на проф. Васил Арнаудов. До приемането на духовен сан о. Кирил бе преподавател по хорово пеене в Софийската духовна семинария и диригент на хора при катедралния храм „Св. Неделя" – София.

Да пожелаем благословени успехи в пастирското служение на новия клирик на БПЦ.

ЦВ

Дипломиране на випуск 2000 на Софийската духовна семинария

На **29 юни** в Софийската духовна семинария се проведе връчване на дипломите на випуск 2000. Събитието съвпадна с празника на св. първоапостоли Петър и Павел. Св. литургия бе отслужена в семинарския храм от Траянополски епископ Иларион, патриаршески викарий, в съслужение с Американски и Австралийски митрополит Йосиф и архимандрит Сионий – ректор на Софийската духовна семинария „Св. Иван Рилски". Песнопенията бяха изпълнени от семинаристи.

Проповед за празника произнесе Иван Ников – отличникът на випуска, прекарал последната година от обучението си в семинарията в Килкис (Кукуш), Гърция. Завършилите редовно обучение са 25 ученици, а паралелния курс – 18.

С приветствие към дипломираните се семинаристи се обърнаха митрополит Йосиф, епископ Иларион и архимандрит Сионий. След топлите напътствия и благопожелания към младежите, поемащи по своите нови пътища, ректорът връчи дипломите.

Празникът завърши с тържество за абитуриентите, преподавателите и техните гости, което се проведе в аулата на семинарията. Костадин Бойчинов, възпитател в семинарията, изнесе лекция на тема „Заветът" на св. Иван Рилски и неговото педагогично значение".

Краят на учебната година не обезлюди училището, тъй като вече започна записването на новата смяна. Напливът от кандидати през тази учебна година е голям. Очакват се постъпилите за учебната 2000/2001 година да съставят четири паралелки.

Десислава ГЪЛЪБОВА

Музикална среща между Изтока и Запада

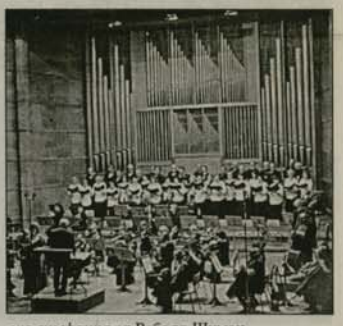

От **25 юни** до **2 юли** в България гостува Младежкият симфоничен оркестър Кобленц към университета Кобленц-Ленау в едноименния град в Германия.

Гостите изнесоха концерти на 29 юни в залата на Военния клуб, Пловдив, и на 30 юни в столичната зала „България", съвместно със Смесен хор при Патриаршеската катедрала храм-паметник „Св. Александър Невски" с диригент Димитър Димитров, преподавател по църковна музика в Богословския факултет.

Младежкият симфоничен оркестър Кобленц под диригентството на проф. Хайнц Антон Хьонен изпълни увертюра „Хебридите" из „Фингаловата пещера", оп. 26 от Феликс Менделсон Бартолди. Проф. Хайнц Антон Хьонен повече от 6 години ръководи катедрата по музика и е декан по проблемите на изследванията и учебната работа във филологическия факултет.

Програмата включваше още църковни песнопения: „Отче наш" от Николай Кедров, „Предначинателен псалом 103" от Петър Динев, „Во царствие Твоем", „Херувимска песен № 4" и „Свете Тихий" от Добри Христов и други, а също и класически произведения: „Чуй молбата ми, Господи", Ф. Менделсон и Рейнска симфония от Робърт Шуман.

Концертите се проведоха под мотото „Музиката и младежта през 2000 година". От страна на Българската православна църква присъстваха Високопреосвещените митрополити Доростолски и Червенски Неофит и Американски и Австралийски Йосиф.

Митрополит Йосиф поднесе цветя от името на Негово Светейшество Българския патриарх Максим.

ЦВ

† IN MEMORIAM

На **19 юни** почина Негово Високоблагоговейство

иконом ТОДОР ПЕТРОВ ТОМОВ,

бивш празничен свещенослужител по обслужване на Столичните гробища.

Той е роден на 29 октомври 1914 г. в село Насалевци, Трънско.

Завършил е Пловдивската духовна семинария. Ръкоположен е за дякон през 1939 г. а за свещеник – на 18 юни 1944 г. От тази дата до 1 ноември 1979 г. е бил енорийски свещеник и председател на църковното настоятелство при храма „Успение Богородично" в кв. „Малашевци" – София.

Опелото му бе извършено на 21 юни в храма на Централните софийски гробища от Негово Преосвещенство Траянополския епископ Иларион, патриаршески викарий, в съслужение с Негово Високопреподобие архимандрит Николай, протосингел на Софийската св. митрополия, и столични свещеници.

Бог да го прости и упокои душата му в селенията на праведните.

На **5 юли** след дълго боледуване почина в Господа

протойерей НИКОЛА ГЕОРГИЕВ ХАДЖИГЕОРГИЕВ

на 37 години от град Банско, архиерейски наместник на Разложка духовна околия, служащ в с. Добърско.

Бог да го прости!

Помен
Изминаха 20 години,
откакто почина в Господа енорийският

свещеник АСЕН ПОПНИКОЛОВ

Неуморен сеяч на доброто, той се труди повече от половин век на Православната нива във време трудно и безбожно.

Добрите ще си спомнят за него.

Панихидата ще се извърши на 17 юли 2000 г., на гроба му в с. Бегуновци, Пернишко.

От потомците му

ЛИЧНИ

Бог поругаван не бива

„Всяко садиво, което Моят Отец Небесен не е насадил, ще се изкорени" (Мат. 15:13).

Неприятно ме учуди поведението на външната ни министърка Надежда Михайлова, която поиска помощ и прошка за греховете си от главата на Римокатолическата църква – папа Йоан Павел II.

Ако г-жа Михайлова е католичка – това е нормално, но за православна християнка поведението ѝ е недостойно.

С постъпката си тя показа, че признава всяка вяра за спасителна, а това е признак на безразличие към вярата и дори на безверие.

Историята познава и други случаи, когато православни държавници са търсили помощ от папата, но в крайна сметка фактите показват, че не може да има успех никое дело, когато се прави компромис или отстъпление от православната вяра.

В подкрепа на това заключение ще дам един исторически пример от 1274 г. Император Михаил VIII Палеолог, за да защити империята си срещу арабските нашествия, потърсил помощ от Римския папа. Поставили му условие, че Източноправославната Църква трябва да влезе в уния с папата, т. е. да се подчини на неговата власт. Михаил VIII се съгласил и сключил тъй наречената Лионска уния.

С унията не се съгласили светогорските монаси.

Изпратили писмо до папата, в което обяснили, че промените в Символа на вярата, главенството на папата и споменаването му на богослужение не могат да бъдат приети от Православната църква и го молели да не изменя ученето, наследено от древните отци. Михаил VIII обаче не само че не се съобразил с позицията на неодобрение на монасите, но и издал указ, промените да се въведат насила във всички имперски църкви. От Рим пристигнали папски пратеници, за да наблюдават как се прилага унията. Някои от тях заедно с кръстоносци-скитници навлезли в Света Гора.

В Зографската обител имали един добродетелен старец, който водел постнически живот. В колибата си имал икона на света Богородица. Веднъж, когато пеел „Радвай се, Невесто неневестна" – чул глас, който идвал от иконата: „Радвай се и ти, старче праведни, но бягай оттук, за да не те постигне беда. Побързай и извести на братята си, че идват латините, враговете на Моя Син и Бог, и се готвят да нападнат Моя жребий. Иди бързо и предупреди монасите: който има смелост да посрещне смъртта и да умре мъченически за православната вяра – нека да остане, а който се чувства слаб и се страхува – да бяга от манастира!" Старецът побързал да отиде в манастира, но когато стигнал там, видял, че иконата вече го чакала на манастирската врата, пренесена по чудесен начин от невидима сила. Това чудо го укрепило и той разказал на игумена и на братята за откровението и за чудесното пренасяне на иконата. Тогава двадесет и двама монаси и четирима поклонници начело с игумена Тома останали и се затворили в кулата. Дошли папските служители и заедно с въоръжени кръстоносци започнали да ги увещават да признаят властта и главенството на папата. Като видели, че това е безрезултатно, се разярили, натрупали дърва около кулата и я запалили.

Двадесет и шестте изповедници на вярата мирно предали душите си в ръцете на Господа. Император Михаил VIII, който допуснал унията, умрял скоропостижно. Неговата вдовица – царицата – дала обет да не споменава душата на починалия си съпруг заради вредата, която нанесъл на светата Православна църква.

Така вместо да спечели победа, императорът изгубил живота, царството и душата си.

От тогава до днес са се сменяли много държавници, външни и вътрешни министри, но народът не празнува тези събития, затова пък паметта на двадесет и шестте зографски мъченици се чества всяка година на 10 октомври.

Бог прославил Своите светии с чудно знамение през 19 век, когато братството направило паметник в тяхна чест. В деня на освещаването Той изпратил чудесна светлина, която образувала венец и стояла над църквата няколко минути. Сред останките била намерена и иконата на св. Богородица, която известила братята за нашествието. Тя горяла в огъня заедно с мъчениците, след това престояла 600 години в земята, но въпреки всичко това, не се повредила. Братята я нарекли „Предвъзвестителница", „Неопалима". Ето какво духовно наследство ни е оставила Православната църква. Да го съхраняваме с благодарност и дано нашите държавници духовно прозреднат, защото „Бог поругаван не бива!" (Гал. 6:7).

Петранка ПЕШКОВА

29 години от интронизацията на Българския патриарх Максим

На 4 юли в параклиса на Синодната палата тържествено бе отбелязана 29-годишнината от интронизацията на Негово Светейшество Българския патриарх Максим. Св. Литургия бе отслужена от архимандрит Николай, протосингел на Софийската света митрополия. След това благодарствен молебен отслужи Негово Светейшество в съслужение със синодални архиереи, клирици на БПЦ и представители на Руската и Румънската православни църкви. С приветствие от името на Св. Синод към Негово Светейшество се обърна Доростолският и Червенски митрополит Неофит. Той пожела на Българския патриарх още дълги години мъдро да управлява св. ни Църква. В отговор на поздравлението Негово Светейшество изрази благодарност към Бога за това, че го е подкрепял в годините на трудното му архипастирско служение.

След богослужението в Синодната палата бе даден прием. На него новоизбраният декан на Богословския факултет на Софийския университет доц. Иван Желев Димитров поздрави Негово Светейшество от името на преподавателското тяло и студентите на факултета.

ЦВ

АПОСТРОФ

Отново тръгват клевети срещу Църквата

Наскоро делегация от синодални архиереи на Българската православна църква направи посещение в Сърбия, за да се запознае със състоянието на църковния живот там след войната, както и да изясни някои канонични положения в отношенията със светата Сръбска православна църква.

Националният ежедневник „Труд", за съжаление, отрази това събитие по възможно най-манипулативен антицърковен начин.

Кресливото заглавие „Сръбският патриарх Павле командва наши владици" е началото на една голяма лъжа, от която бе пропита цялата публикация.

Всяка канонична поместна църква, нейните архиереи, както и целокупното вселенско православие, не се „командва" от нищо друго, освен от боговдъхновените църковни канони, утвърдени от векове. За разлика от римокатолицизма, в Православието никой не е считан за непогрешим, освен Светият Дух, Когото нарицаме Дух на истината. И ако има съгласие в действията на поместни църкви, то не е защото някой някого командва, а защото всички имаме единни мисли, един ум Христов, един и същи норми на църковен живот. Кой знае защо, тези норми на в. „Труд" му се струват скандални и сензационни.

Като сензация трябва да прозвучи и надзаглавният крясък: „Белград ни забранява да даваме св. миро на Македонската църква".

А всичко е толкоз просто и ясно – не Белград, а древните канони на Църквата не допускат св. миро да се дава на църковна общност, която не е съборно призната от всички поместни църкви.

Затова не само ние, но и никоя друга автокефална църква не може да дава миро на все още неканоничната Македонска църква. Всички се надяваме, молим се и действаме да бъде приета в лоното на каноничното църковно единство, но докато това не бъде решено съборно и в единомислие, тя си остава схизматична.

С риск да прозвучи още по-скандално на в. „Труд", не само св. миро не можем да даваме, но и св. Причастие не можем да приемаме заедно.

Ако Сръбската православна църква е изразила недоумение и несъгласие с някои прибързани неканонични съслужения с македонски духовници, това не се дължи нито на политически, нито на национални съображения, а единствено на канонически. Впрочем, всяка поместна църква може да занимае с канонически въпроси останалите православни сестри-църкви. Така постъпи и БПЦ, когато трябваше да се противостои на разкола у нас. По наши въпроси тогава в София се свика изключителен по своята значимост и мащаб Всеправославен събор. Но никому не би хрумнало да заяви, че Българският патриарх Максим и синодалните митрополити са „командвали" някого.

Публикацията в „Труд" е „подкрепена" и от илюстративен материал, който, ако не беше толкова нагло манипулативен, щеше да е смехотворен. Авторката Диана Петрова е публикувала снимка, правена от нея, която представлява – о, ужас! – Българския патриарх Максим и Сръбския Павле от двете страни на самия диктатор Слободан Милошевич. От текста под снимка обаче става ясно, че „компрометиращият" кадър е направен преди цели пет години (1995 г.), при една официална визита на високо равнище. А какво ли е правила там и Диана Петрова... За журналистическата си фотографска изява тя едва ли ще получи „Пулицър", но подобни спекулации вредят на професионалния авторитет.

Използваме случая да припомним, че патриарх Максим се е срещал не само с Милошевич, но той редовно приема представители на различни страни, в това число много западни. („Църковен вестник" неотдавна писа за визитата на американския посланик Ричард Майлс, както и на други западни дипломати при Негово Светейшество.)

В статията се долавя и намек за корупция – в доста фалшива тоналност: БПЦ била дарила 1000 щ. д. на Сръбската патриаршия през време на войната. И за повече скандалност: „Досега Светият Синод не е дал и лев за възстановяване на православните храмове у нас."

Българският патриарх Максим, като глава на БПЦ, се среща с много официални лица - както църковни, така и светски. Това влиза в задълженията на патриаршеското служение. В този дух и като отговор на манипулативно публикуваната снимка във в. „Труд", показваща го заедно със Сръбския патриарх Павле и диктатора Милошевич, поместваме фотография, където той е в присъствието на Александрийския патриарх Петър VII и българския президент Петър Стоянов (6 юли 1998 г.)

Досега, но откога? Понеже доста храмове се възстановиха и построиха през последните години. Освен това, във в. „Труд" сигурно не знаят, че не Св. Синод, а митрополиите субсидират своя храмов фонд. И това, че „частни" лица дарят пари и труд за храмово строителство не компрометира Църквата, а напротив, издига авторитета ѝ. Защото Църквата, това са всички православни християни – не само духовенство, но и миряни. Колкото до тези 1000 щ. д., сигурно е, че ако Църквата не ѓи бе дарила в онзи тежък момент на Сръбската патриаршия, вестниците щяха да излязат със заглавия в стила: „Нашите владици не дариха и стотинка на страдащите си събратя".

Спомняме си евангелското сравнение: „А на кого да оприлича тоя род? Той прилича на деца, които седят по тържищата, викат на другарите си и казват: свирихме ви с пищялка, и не играхте; пяхме ви жални песни, и не плакахте" (Мат. 11:16-17). Едва ли бихме се занимавали с тази несериозна статия, ако тя не приличаше на политическа поръчка и ако не възобновяваше една стара антицърковна позиция, наложена някъде отвън. Тя се съдържа в четвъртата на патриаршеското послание, че „не се съобразява със своята държава и обществеността", както четем в заключението. Но самите те – държавата и обществеността – отдавна не споделят едни и същи позиции в България. Трябва ли Църквата да бъде намесвана така безогледно в политически интриги? Не е ли по-добре най-сетне да бъде осъзната нейната обединителна роля? Защото църковните ценности са надпартийни и непреходни, за разлика от политическите.

Накрая коментарът на „Труд" завършва с едно пророчоно прозрение: прокарвала се тайно някаква „православна ос Москва – София – Белград".

Оси прокарват по-скоро ония, които искат да свържат православна София с папския Рим и оттам – кой знае още с кого.

Но и тогава каноничната БПЦ не би участвала в никакви оси, допирателни и пр. Тя просто би си останала на мястото, където я е посадил Христос. Апостолското благовестие не чертае оси, но изпълва цялата вселена.

Ангел ВЕЛИЧКОВ

ИНТЕРВЮ

Преподаването на богословската наука ни е възложено от Църквата

Разговор с доц. Иван Желев Димитров – новия декан на Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски"

– Доц. Желев, защо само след една година се сменя деканът на Богословския факултет?

– През изминалата почти година от избора на предишния декан се получиха някои неудачи в ръководството на факултета, което наложи преподавателската колегия, а и цялото Общо събрание на Богословския факултет да прегледа критично дейността на декана г-н Димитър Киров и да му гласува недоверие. Смяната мина сравнително гладко, ние запазваме единството във факултета и всички заявихме желание за единомислие и единодействие за успеха на онова дело, което ни е събрало под покрива на нашата Алма матер.

– Вие като нов декан какво смятате да предприемете оттук нататък?

– Има някои неща в дейността на канцеларията на факултета, както и в учебния процес, които трябва да се подобрят и се радвам, че по тези промени всички имаме съгласие.

Отбелязаните при вота на недоверие слабости ще могат сравнително лесно да се отстранят. Обучението на студентите трябва да продължи по приетата и утвърдена тристепенна форма, която важи за целия университет. Вече гласувахме на първия факултетен съвет под мое председателство да бъдат обявени поредица от конкурси както за запълване на свободните щатни бройки за преподаватели, така и за докторанти.

– Ще направите ли нещо за промяна на отношенията между Богословския факултет и Св. Синод на БПЦ?

– Отношенията ни и досега бяха сравнително добри, но винаги има възможности за подобряване, или по-точно казано – за усилването им. Всички ние сме членове, или на църковния език – чеда на БПЦ и това ни задължава да сме в тясна връзка с нашата духовна майка. Като богословски факултет, който развива и преподава православното богословие, ние правим това по възложение от Православната църква. Такава е практиката навсякъде по богословските факултети, дори в Германия не може да бъде назначен преподавател по богословие без съгласие от съответната църква – католическа или протестантска. От друга страна, ние готвим и кадри за БПЦ, затова единодействието в много области е неизбежно необходимо. Добрата воля е налице и от двете страни и се надявам на положителни резултати за обща полза.

– Смятате ли да засилите контактите на факултета с чужбина за обляна на преподаватели, студенти, специализанти?

– Има много широко поле за дейност в тази насока. Ще използвам многобройните си лични познанства и контакти с колеги във всички православни богословски факултети в чужбина, а също и в католическите и протестантските, където по традиция специализират наши богослови. Обменът на литература е първата, най-лесна и много важна стъпка. Втората е обменът на студенти и специализанти. Започнали сме отдавна да каним за гостенски лекции преподаватели от чужбина и ще продължаваме, някои от нас също биват канени и четат лекции в чуждестранни факултети. Слава Богу, имаме какво добро да покажем и на студентско, и на преподавателско равнище.

– Какво става с научните издания на Богословския факултет?

– Това е известна и обща болка на всички ни. Годишникът на Богословския факултет закъснява с няколко години, както и годишниците на други факултети в Софийския университет. Научното списание „Богословска мисъл" ще трябва да продължи да излиза, въпреки че не достигат средства за това. Особено младите колеги имат належаща нужда от издания, в които да публикуват своите трудове, за да могат да растат в науката, и ние сме длъжни да им го осигурим.

– Ще направите ли нещо за по-успешната реализация на кадрите на Богословския факултет и в тази връзка – за преподаването на религия в средните общообразователни училища у нас?

– Основната пречка пред масовата реализация на завършилите богослови е невъвеждането на религията като задължителноизбираем предмет в българското училище. Добрата стъпка на правителството на Иван Костов в тази насока е крайно недостатъчна. Заедно с другите богословски факултети у нас ще продължаваме да настояваме за тази положителна промяна, защото сме убедени, че не само ще дадем работа на над 1000 завършили през последните години богослови, но и ще има решаващо положителни резултати във възпитанието на учащата се младеж, истинското бъдеще на България.

Интервюто взе
Полина ГЕОРГИЕВА

На 30 юни на Общо събрание на Богословския факултет бе избран нов декан. Това е доц. Иван Желев Димитров, завеждащ катедрата по Нов Завет към Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски".

Доц. Иван Димитров е роден на 9.9.1944 г. в гр. Хасково. През 1964 г. завършва Софийската духовна семинария „Св. Иван Рилски", през 1970 г. Духовната академия „Св. Климент Охридски", а през 1978 г. класическа филология в Софийския университет.

В годините 1972 – 1975 специализира Свещено Писание на Новия Завет в Богословския факултет на Атински университет. През 1970 г. започва аспирантура по Свещено Писание на Новия Завет. През 1984 г. е на специализация в Източно-църковния институт в Регенсбург, Германия, а през 1994 и 1997 г. в Амстердамския университет в Холандия.

От 1975 г. доц. Димитров е официален преводач на Св. Синод за гръцки език. В годините 1975-1980 е учител по латински и гръцки език в Софийската духовна семинария „Св. Иван Рилски", а от 1980 г. е хонориран преподавател по латински и библейски гръцки език в Духовната академия. От 1981 до 1986 г. е старши преподавател, а след това и доцент по Свещено Писание на Новия Завет в Богословския факултет на Софийския университет.

В годините 1991-1992 е заместник-декан на Богословския факултет. От 1991 г. доц. Димитров е преподавател по Свещено Писание на Новия Завет в Православния богословски факултет на Великотърновския университет „Св. Кирил и Методий", а от 1992 г. в Шуменския университет и в Югозападния университет в Благоевград. През годините 1995-1999 той е член на Академичния съвет на Софийския университет, а в периода 1995-1997 е заместник-ректор на Софийския университет „Св. Климент Охридски".

От 1992 до 1995 г. е главен редактор на „Църковен вестник". През учебната 1997/1998 година е гостпрофесор по Свещено Писание на Новия Завет в Мюнхенския университет. От януари 2000 г. е редактор на сп. „Духовна култура".

Доц. Иван Димитров развива и широка църковнообществена дейност. От 1996 г. той е първият българин – член на Световния съюз на новозаветните учени (SNTS = Studiorum Novi Testamenti societas), и от същата година е директор на Библейска библиотека към Богословския факултет на Софийския университет, основана с поддръжката на SNTS.

От 1988 г. той е член на Дружеството на православните богослови-библеисти.

Доц. Димитров е участник във всички всеправославни предсъборни съвещания и подготвителни комисии, а също така е представител на БПЦ в богословския диалог с дохалкидонските църкви.

Той е основател и член на Управителния съвет на Българския национален християнски комитет и на Православния център за междуцърковни и църковнодържавни отношения. Доц. Иван Димитров е основател и председател на фондация „2000 години Рождество Христово". От 1999 г. е в епархийския съвет на Софийска митрополия. От същата година е и в комисията по проекта „Библията на CD и в Internet" към Православния институт за образование и култура на Солунската митрополия, Гърция.

Доц. Иван Димитров е женен от 1971 г. и има два сина.

Ретро

Кризата – съд Божий

Питаш ме, Божий човече, откъде е сегашната криза и какво значи тя. Кой съм аз, та ме питаш за такава голяма тайна? „Когато имаш нещо по-добро от мълчанието, говори", казва св. Григорий Богослов. И смятаме мълчанието за по-добро от всяко обяснение, макар да е от любов към тебе, ще ти кажа по въпроса това, което мисля.

Криза е гръцката дума и значи *съд*. В Свещеното Писание тя се среща много пъти. (Пс. 1:5; Пс. 100:1; Притчи 29:26; Иов 5:22; 12:31; 1 Пет. 4:17) Замести думата *съд с криза*, след това чети: „затова нечестивците не ще устоят в кризата..."

Досега европейските народи винаги са употребявали думата *съд* вместо *криза*, когато ги е постигала някаква неволя. Сега само новата дума е заместена със старата и разбираемата с неразбираемата. Когато е суша, казвало се е: *Съд Божий!* – земетресение, градушка, мор... А това значи криза чрез суша, наводнение... За да се увеличи неволята с неразбирането!

Защото докато се е изричала разбираемата дума – *съд*, знаело се е и причината, поради която е дошла неволята. А като се употребява думата *криза*, дума неразбираема на всички, никой нищо не може да обясни, ни причината за кризата, ни от кого, ни към какво.

Питаш ме за причината на сегашната криза, или сегашния съд Божий. Причината е постоянна и винаги ще остане една и съща. Причина за сушите, наводненията, моровете и останалите бичувания на човешкия род е причина и за сегашната криза. Богоотстъпничеството на хората. С греха на богоотстъпничеството хората са предизвикали тая криза и Бог я е позволил, за да пробуди хората, да ги осъзнае, одухотвори и възвърне ръка Себе Си. На модерните грехове – модерна криза. И наистина Бог си е послужил с модерни средства, за да вразуми модерните хора: засегнал е банките, бюрата, финансите, валутата на парите. Разбъркал столовете и на разменячите по целия свят, както някога в храма на Йерусалим. Предизвикал е небивала паника между търговците и разменячите на пари. Вдига, събаря, смесва, забърква, застрашава. Всичко, за да се пробудят надменните глави на европейските и американските мъдреци, да се осъзнаят и одухотворят. За да могат, закотвени в пристанището на материалната сигурност, да си спомнят за своята душа, да признаят своите беззакония и да се поклонят на Бога Всевишния, Бога Живия.

Докога ще трае тази криза? Дотогава докато духът на хората остане непроменен. Докато надменните, предизвикали тази *криза*, не капитулират пред Всемогъщия. Докато хората и народите не се сепнат, неразбираемата дума *криза* не преведат на своя език и с въздишка не извикат: *Съд Божий е!*

Кажи и ти, почтени отче, *съд Божий* вместо *криза* и всичко ще ти бъде ясно.

Поздрав на теб и мир.

Из „Православен пастир", кн. 9/1942 г.

И рече старецът...

Преп. Нил Синайски

Ти живееш в света. Затова разглеждай всяко нещо в себе си и всичко преценявай спрямо себе си. Не гледай на външното, но устремявай взора си навътре, концентрирай ума си в мислената килия на душата си и приготви на Господа храм без кумири.

„Дойдете, и ще възлезем на планината Господня" (Ис. 2:3) – казва пророкът, а не е казал: „Елате да се спуснем във вражеската пропаст". Защото наистина няма нищо толкова низко като светската мъдрост. Затова божественият апостол казва: „мъдростта на тоя свят е безумство пред Бога" (1Кор. 3:19). „Понеже светът със своята мъдрост не позна Бога в премъдростта Божия" всеки народ и всеки език – и на елините, и на варварите – са се подчинили на апостолите, които били невежи в словото, но имали непогрешимост в знанието.

Затова всеки от пристъпващите към проповед на благочестието да се постарае, следвайки апостолските правила, точно да подражава на дадения ни пример и да не се отклонява нито на йота от неотменимото им предание. Затова би било най-несъобразното за нас, изкачилите се на високата планина на Христовото любомъдрие, след като сме презрели елинските заблуди и сме отхвърлили високопарността на думите, отново да се спуснем в тъмната пропаст на лекомислието и напразния труд.

„Многая лета“ без Бога?

От стр. 1

Още в първата книга „Битие“ откриваме, че Бог създава живота, вдъхвайки на човека „дихание за живот“. Сътворен като образ на Бога – Творец на всичко видимо и невидимо, самият човек е създаден за безсмъртие и призван към творчество. Но възможностите за творчество на човека имат граници. Тяхното преступване вече е плод на греха. Надарен от Бога с власт да бъде господар на собствения си живот, човек може да избира между злото, носещо със себе си смъртта, и доброто, свързано с живота. С първородния грях смъртта влиза в човешкото битие и го подчинява, помрачава се Божият образ в падналия човек. Според християнския възглед грехът като нарушаване на Божията воля руши основите на живота и неминуемо води до смърт. „Грехът, извършен, ражда смърт“ (Иак. 1:15). В „Премъдрост Соломонова“ се казва: Бог не е създал смъртта и не се радва, когато гинат живите, защото Той е създал всичко за битие“ (Прем. Сол. 1:13:14).

Божият промисъл за човека е да не погине човешкият род, а да се спаси и да има живот вечен.

Тази възможност обаче не дойде с научните открития, а е осъществена с изкупителното дело на Спасителя, Господ Иисус Христос. Това е дело на неизчерпаемата Божия любов и милост, а не човешко дело.

Днес, 2000 г. по-късно, човекът, вдъхновен от гордостта на „ветхия човек“, продължава да отхвърля общението с Бога, твори изцяло с човешки сили и разчита на човешката мъдрост, за да сътвори спасение на човешкия род от смъртта. Така творението се опитва да измести Твореца, но без да почерпи от Неговата любов, без да пожелае да се приеме снизходило по безкрайна милост към нас Бог.

Символично иконографско изображение на сътворението на човека от Бога

На всяка Литургия, в която мистично и в същото време реално св. Даровете приобщават нашата греховна човешка природа с Божествената, предвкусваме плодовете на спасението. Това е дар, който получаваме не заради нашата мъдрост или постиженията в науката или в която и да е област на човешкия живот, а единствено заради покайното съзнание, съзнанието за нашата ограниченост, съзнанието за това че човек се спасява единствено в общение с Бога.

Църквата никога не е отричала необходимостта от развитие на науката във всяка една област от живота, в която може да се прояви творческото начало в човека. Но тя винаги ще напомня, че когато духовното ни израстване не върви редом с нововъведенията на променящия се свят, на път е да се създаде нов човек, който въпреки съвършеното си физиологично състояние няма да има нищо общо с Бога. Той ще бъде причастник на греха и смъртта повече отвсякога. И тогава ще гледаме на трагедията на Гьоте „Фауст“ като на поглед в бъдещето, сиреч нашето настояще, където при създаването на новия човек действително ще присъства Мефистофел.

Мария ИВАНОВА

Човекобожие срещу Богочовечеството

В границите на сциентистки ориентирания атеистичен светоглед, свеждащ човека до съвкупност от биогенетични данни, появата на селекциониращите и евгенически проекти логически е невъзможно да се избегне. Н. Бердяев, характеризирайки този светоглед, го нарича „религия на човекобожието“.

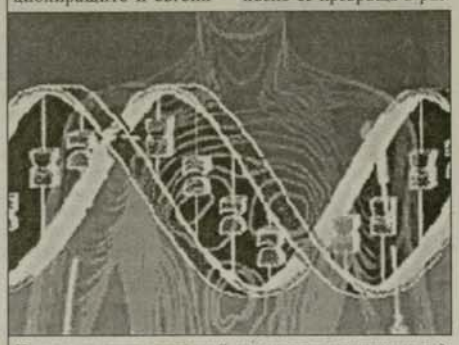

Новото „човешко творение“ – намесата в генетичния код

Дилемата „човекобожие – Богочовечество“ постоянно се намира във фокуса на вниманието на руската философия. Започвайки от 18 век в рамките на философията на „човекобожие“ (просветителския материализъм, философията на О. Конт, Л. Фейербах, нищеанство, марксистко-ленински социализъм) върви процес на разделение на „природния човек от духовния“. Този процес „даде следа за творческото развитие на природния човек, отделен от вътрешния смисъл на живота, откъснат от божествения център на живота, от най-дълбоките основи на самата природа на човека“. За философията на „човекобожието“ висше идеално измерение се явява изключително самият човек и всичко „човешко“. Но може ли „човешкото“ и само „човешкото“ да изпълнява функцията на абсолют, критерий или висша идея?

Ф. Достоевски счита, че дори ако изследваме „човешкото“ като някакъв феномен, представящ интересите на рода, то идеал не се получава, защото сумата е равна на събираемите със всичките им свойства.

Но идеалът, „висшата идея“, се явява основен структурен елемент на съществуването на човека и обществото. Истинският идеал, качествено отличаващ се от различните човешки мерки, се явява Христос. „Христос е бил вековният идеал, към който се стреми и според закона на природата е длъжен да се стреми човек.“ Именно богочовешката същност на Христос е онтологическата възможност и зададеност за нравственото усъвършенстване на човека. „Човекобожието“ като опит на човека да определи абсолютните критерии – „най-добри“ – за самия себе си от самия себе си, рано или късно се превръща в различни форми на субективизъм, който в най-добрия смисъл довежда до фарс, в най-лошия – към катастрофа.

Реалността на съвременните сциентистки форми на „човекобожие“ поражда устойчива социална нужда от етически и юридически регламентации на генните технологии. Документите на Всемирната медицинска асоциация „Заявление за генетична консултация и генно инженерство“ (1987) и „Декларация за проекта „Геном на човека“ (1992) са отговорът на тази нужда.

В „Декларацията за проекта „Геном на човека“ се фиксира следното: „Определена загриженост предизвикват опасенията, че изследователят, зает с работа по проекта може да реши да играе ролята на своеобразен „бог“ или да направи опит за намеса в действията на природните закони. Едва когато се освободим от предубеждения по отношение на проекта „Геном на човека“, ние можем правилно да оценим етическите проблеми, свързани с неговата реализация, особено в случаите с оценка на новите методи на диагностика и лечение. Т. е., както и в последните случаи основните критерии за оценка на проекта се явяват уважението на личността на човека, неговата автономия и принцип на ненамеса в частния му живот, така също и сравнителната оценка на риска и ползата“.

В същата декларация в отделни пунктове се разглежда „Заплахата от използване на генетичната информация за немедицински цели и заплахата на евгениката“ и се констатира: „Концепцията на евгениката се основава на предположения за това, че гените имат решаващо значение в процеса на формиране на човека, и затова тяхното разпределение в популацията има решаващо значение за изменение на репродуктивното поведение. Съгласно тази концепция, от съображения за общественото благо се оправдава ограничаването на свободата на индивида. Разполагането с информация поставя проблема и за нейното използване.

До този момент опасенията са по повод съществуването на одобрени от правителството програми за „подобряване на расата“ и използването на медицински технологии за немедицински цели“.

Основна цел на медицината, определяща направлението и развитието на биомедицинската теория и практика, е избавлението на човечеството от страдание. Медицинската генетика помага да се диагностицира и предварително информира за множество генетични заболявания – нарушение на метаболизма (фенилкетонурия), болести на кръвта (сърповидноклетъчна анемия, хемофилия). Предполага се, че е възможно да се идентифицират гени, свързани с такива заболявания, като захарен диабет, шизофрения, болест на Алцхаймер. Професорът по православна теология о. Стенли Харакас смята, че православната етика не влиза в противоречие с генетичния анализ особено преди бракосъчетанието. Целта е проявяване на носителите на генетични заболявания и информиране за високата вероятност от раждане на болно дете. Той смята, че „забраната на църковните правила за кръвнородствени бракове ще се съблюдава внимателно с помощта на генетичния подбор“.

Но най-тревожното е, че задачата на медицинската генетика – грижа за конкретните хора, за конкретните семейства – се реализира извън традиционното предметно поле на медицината. А именно, на нивото на намеса във функционирането на генетичните системи на човека, намеса в ембрионалния материал.

Технологиите на намеса в репродуктивните функции на човека, свързани със съдбата на бъдещите поколения не могат да се осъществяват без юридически и морално-етически професионални регламенти. Отсъствието в Русия на подобни регламенти за разработката и прилагането на генните технологии не е признак на свобода, а е симптом на патологично състояние на обществото.

Ирина СИЛУЯНОВА
Превод от руски
М. ИВАНОВА

ЕЗИК СВЕЩЕН

Възкресение Христово в книжнината на Златния век

Възкресението на Христос е най-големият църковен празник на Православната църква. То отговаря на глобалния екзистенциален въпрос – какво става с човек след смъртта на тялото. Смъртта се разбира като преминаване към вечния живот. Църквата нарича Пасха празник на празниците. Христовото Възкресение се тълкува като победа на духа над смъртта, като празник на живота, на духовната радост, че смъртта не е край, а преминаване от тление към безсмъртие. Това е блажената надежда, че хората, вярващи в Христос, ще възкръснат след смъртта си.

В „Поучение за Пасха“ на св. Климент Охридски смисълът на Христовата смърт е разяснен като саможертва на изкупителното страдание и на въплъщението: „и сълмьртъ въкоѣщаютъ плътию по насъ, вистрастьнъ сынъ ѿжествомь, ѡживити нъı хотѧ и раздръкшити нъı ѿ овъı сълмьртьнъıа“ (Св. Климент Охридски 1:609).

В „Слово за Пасха“ на същия автор иносказателно е разказано за освобождението на духа чрез освобождаването на хората – затворници от веригите на греха. Тук е очертан типичният образ на Спасителя-Христос: „свѧза разбоиника и тьмничника дьнавола, и сьрть и цѣтьство юго, ѥлѥт же родъ чл҃вчь, прѣвѣдь въ клѣти ц҃рьствиѥ“ (Св. Климент Охридски 2:318).

Христос е близък до човека и това създава възможност и на човека да се доближи до него: „нь самь приде къ свѣщьнилѣ Цр҃ь, ни обсрамлѧѥ се т'лницѣ, ни свѣщьнїкъ, ѥгоже по съдалѣ, то не бѣ ѥлнѡ срамлѧти се того“ (Св. Климент Охридски 2:318).

Оръжието на Христос са смирението и любовта, а не насилието. То би унизило човешката същност, ако човек го следва: „ѿ сьрьти бѣгоумь висьрьтни... обвѣждь како вистоѧща къ исправлѣниѥ: ни вкрьвавивоумь вѡрѡжїа, ни стрѣлоумь въ пльцѣ, ни приѣхоумь вьзъıı, побѣдоѥ же приѣхоумь. Подвигъ того ѥ҃, а вѣнци наши“ (Св. Климент Охридски 2:318).

Ваня ИВАНОВА

Поклонническо пътуване до Египет и Израел
(2 - 11 септември 2000 г.)
Пътуването до Египет включва поклонение до манастирите „Св. Екатерина“ и „Св. Антоний“ на Синайската планина, както и на храмове в град Кайро.
Пътуването в Израел включва поклонение до светите места в Ерусалим, Витлеем, Назарет и р. Йордан.
Справки и записвания: *до 30 юли 2000 г.*

Поклонническо пътуване до Истанбул за празника Покров Богородичен
(1 октомври 2000 г.)
Пътуването включва поклонение до „Св. Богородица, Живоносен източник“, Влахерната, „Св. София“, „Св. Марина“, остров Халки, храма „Хора“, Българската Екзархия и храма „Св. Стефан“.
Справки и записвания: *до 15 септември 2000 г.*

Поклонническо пътуване до Кападокия
(15 - 24 октомври 2000 г.)
Пътуването включва поклонение до Ефес, Бергам, Троя, Памук кале и храма „Св. Николай Мирликийски“.

За контакти: *ФОТОТУР – г-жа Маргарита Колева, на телефони: 02/31 02 35 (през деня) и 02/36 39 35*

Св. Йоан Дамаскин

За осемте духа на порочността

1. Знай, братко, че осем са помислите, които воюват срещу монаха, както казват Отците. Първо е този на чревоугодието, второ – на лошото или срамотно пожелание, трето – на сребролюбието, четвърто – на печал, пето – на гнева, шесто – на небрежността, седмо – на тщеславието и осмо – на възгордяването.

2. Дължен си, монаше, да разумяваш и старателно да обръщаш внимание, към каква страст си подтикнат и объркан от нашите врагове, и духове на порочността; и към какво страстно намерение се е обърнал твоят разум.

3. И ако виждаш, че се обърквашот чревоугодие или ядене, постесни си стомаха, като ограничиш в тегло и размери храната и питието! Имай постоянно на ум за отделянето на душата и за бъдещата отсъда и за страховитата геена; по същия начин – и за копнежа по Царството небесно. По този начин ще можеш да надвиеш стомашната угода и да се погнусиш [от нея].

4. И ако отново биваш обземан от духа на срамотно или лошо пожелание, вземи упражни въздържание за тялото и изнурение на душата, и [практикувай] будуване с гореща молитва! Освен това не си позволявай волнодумство и недей да съдиш някого, или да злословиш, или да се гнусиш [от някого]. Имай на ум смъртта и възлюби жаждата! И въобще не пожелавай да се доближиш до жени и изобщо – да се взираш в лика им; и от страстта ще се отървеш.

5. Ако желаеш да победиш сребролюбието, възлюби бедността и нищетата и имай в ума си осъждането на Иуда и че заради сребролюбие предаде Господа на беззаконниците. [И помни] че всеки сребролюбец в Свещеното Писание се нарича и идолопоклонник, и че този порок ни отвръща от надеждата в Бога, и [помни] че насладата от парите е до време, а на сребролюбците наказанието е вечно. Върху тези неща като помислиш и като не желаеш нещо повече от достатъчното, ще победиш и тази страст.

6. И ако пък се обърка от светска печал и се разстроиш, нужно е да си постоянно в молитва и да положиш цялото си упование Богу и [трябва] да се упражняваш в заетост върху Свещ. Писание и заедно с почтителни и богобоязливи монаси да се обръщаш към Господа, и всички налични неща като пренебрегнеш все едно не съществуват, и да имаш на ум радостта и насладата на праведниците в небесата. А ако някой те удари или унижи, или те подложат на гонение, не падай духом, а подобре се радвай; тогава само се опечалявай, когато съгрешиш пред Бога. Защото така ще можеш да се отървеш от тази страст.

7. А когато пак се обърка от гняв и раздразнителност, отново се обърни към състраданието и стани роб на братята си, и ако е възможно, измивай им чесото нозете, като пребиваваш в духовно смирение; и търси съгласие при всеки човек! Наглеждай често болнавите; раздвижи езика си да пее псалми! Така в най-кратко време ще се отървеш от тази страст.

8. Ако искаш да победиш лекостта, труди се нещо дори и малко с ръцете си! Чети [книга] и се моли интензивно със здрава надежда в добрите неща. Имай в ума си и стреса, и подтиснатостта, и задушаването на грешниците; как безпощадно биват наказвани и изтезавани, и така ще се сдобиеш с успокоение на тази страст.

9. Ако пък си подвластен на суета и на похвалата на хората, дължен си да не правиш нищо за показ пред хората, а трябва да вършиш всичките си дейности на тайно, като никой не знае, освен единствен Бог. И не възлюбвай похвалите, нито почестите на людете, ни хубавите одежди, ни привилегиите, ни първото място. Повече обичай хората да те корят и да те винят, и безчестят, ако и да лъжат! И имай се за по-грешен и от най-грешния!

10. А ако виждаш, че те бори най-демоничната страст – на грозното възгордяване, дължен си никого да не злословиш или съдиш, или въобще да презираш! Смятай себе си за най-долен от всички и имай на ум непрекъснато, че ако Господ не рачи да построи дома, напразно са се трудили зидарите (Пс. 116:1). Въобще винаги се смятай за длъжник и презирай себе си пред Бога и човещите. И не бързай да говориш преди да си чул другия; виждаш оногова, който дори и след като се е затворил в стаята си, е с оковани ръце и крака, и е изхвърлен на вечна тъма. Но ако постиш и будуваш, и спиш наземи, и ако пееш псалми, и постоянстваш, и се каеш, и ако друго добро правиш, не казвай, че от твоя собствен труд или благоволение е станало, а с Божия помощ и застъпничество се получава, а не поради твоето усърдие! Винаги се старай, брате, да си чист и неопетнен, и не дръж едно в сърцето, а друго в устата, защото това е лукавство. И винаги със сълзи се моли! И тъй като правиш, ще се избавиш и от гибелна и безчестна простъпка.

Страстите биват два вида: телесни и душевни. За телесни смятаме чревоугодието, блудството, пиянството, необуздаността. А за душевни – омразата към ближния, завистта, свадливостта, суетата, високомерието. И двата вида действат в душите ни, при положение, че сме забравили любовта и умерността, които постигаме с будно съзнание и пост. Защото тогава именно разумът и собствената светлина си възвръща, и без пречки съзерцава Бога.

Превод
Светослав РИБОЛОВ

Гръцкият текст, на който се основава настоящият превод, публикуван от филолога П. М. Лакуйон в Patrologiae Series Graeca, t. 95, Ed. J-P. Migne, Paris, 1860, col. 77-80, е от препис на кодекс Региус № 2928. (бел. ред.)

СВИДЕТЕЛСТВА

Драга редакция,

Пиша ви, за да споделя нещо изключително – една радост, свързана с Йерусалимската чудотворна икона на Божията Майка.

На нашата група и на всички, пристигнали по това време, се наложи да чакаме най-много – 14 часа (в събота от 11 часа сутринта до 1 ч. през нощта в неделя). Дъжд ни валя, треперехме от мокрите си крака, десният ми бъбрек се активизира... Изпитахме доста трудности поради немощната ни плът, но душите ни бяха устремени на всяка цена да се поклоним на светините!

Някои обвиняват нас, вярващите, че разчитаме друг да ни решава проблемите и затова сме чакали толкова дълго. Да, ние имаме доста проблеми, но не те бяха импулсът, стимулът да чакаме с такова дългогърпение, с такъв трепет, а единствено копнежът да целунем светините. Искахме да изживеем тръпката да застанем, макар за миг, пред иконата и да погледнем очи в очи Божията Майка, за да я запомним завинаги със сърцето си.

Заради тази радост бихме чакали още веднъж и още веднъж – до безкрайност.

И така, с последния си лев успях да купя две копия от иконата – от тези по 50 ст. Едва ли е сбъркала продавачката; едва ли е сбъркал иподяконът, който ги докосна до светинята и ми ги върна; едва ли е сбъркал синът ми, който тайничко от мен ги е разглеждал. Не съм сбъркала и самата аз, която им се възхищавах три дена поред – в събота, неделя и понеделник. И се питах на кого да подаря двете иконички. Те не стигаха дори за най-близките ми. Аз от все сърце исках едната да бъде за жена, на която много държа, но

между нас нямаше така потребните мир, любов, хармония и затова реших този път да се въздържа от подарък.

Но Божията Майка, прекрасен сърцевед и помощник, бе решила нещо друго.

Във вторник, преди да тръгна на работа, отново ги извадих, за да им се порадвам. И, о чудо! В ръцете си държах не две, а три иконички! Без да се питам, разбрах, че новопоявилата се икона е за тази жена. Как ще ме посрещне, как ще реагира? Не знаех. Помолих се и тръгнах с дръзновението, че нося скъпоценност.

Тя се усмихна. Прие подаръка, прие и чудото. Каза: „Чудото е станало заради мен!" Аз бях много щастлива и благодарна на Божията Майка. Реших, че чудото е станало и заради мен, за да ми се покаже за кой ли път, че Бог и Пресвета Богородица имат грижа за всички. Това чудо ще топли и радва сърцето ми цял живот.

Другите две иконички донесоха също много радост и утеха на получателите. Едната се изцери от главоболие и безсъние, а другата се приближи с любов към Бога. И се питам: кое е най-голямото чудо – дали новопоявилата се иконичка, дали изцерението, или пламенната любов към Бога и ближните – любов, която ни свързва навеки.

Татяна ЕЗЕКИЕВА

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ

Освещаване на автомобили и пътища

В Тейковския район има участък от пътя, около 500 м, който всеки водач знае, че е опасна зона. Народът нарича това място „Долината на смъртта". Там много често стават катастрофи. Полицията знае за съществуването на такива места, но нищо не може да направи за предотвратяване на бедствията.

Преди няколко години бях на гости в един женски манастир. Покрай него минава шосе, на което за една година загинаха четири човека на един и същи участък. Игуменката на манастира Варвара ми каза: „Отче, какво да правим? Една от послушниците ни също се обърна с трактора на това шосе, добре, че се размина само с леки натъртвания." Събраха се монахините, аз облякох богослужебните одежди, отслужихме молебен, поръсихме със светена вода целия опасен участък. Оттогава минаха 5 години и повече никакви произшествия не са се случвали там, защото молитвата и светената вода изгонват силата на бесовете.

Веднъж при мен дойде един човек и ми каза: „Отче, в автокъщата ми продадоха „нещастна" кола – три пъти катастрофирах с нея, ремонтирах я и щом започнах да я карам пак, два пъти ме удариха. Какво да правя?"

Прочетохме молитва за освещаване на автомобила, поръсихме возилото със светена вода, за да пристави Господ към него ангел-пазител, та по този начин злите духове да нямат власт над него. Повече катастрофи с тази кола не са се случвали. Разбира се, заедно с това трябва да се спазват и нравствените норми – в автомобила не трябва да се изричат ругатни, да не се пие водка, иначе злите духове пак ще се върнат.

В Украйна на местата, където са ставали катастрофи, е прието да се поставят кръстове. В Гърция по кръстовищата има малки параклисчета, в тях има икони и се палят кандила. Това означава, че на всеки кръстопът стои ангел-пазител и пътят се освещава. В миналото в Русия на всички неблагополучни места край пътищата се издигали храмове или кръстове. Защо изобщо съществуват такива неблагополучни места? Причини има много, но главната е в нашите грехове, в откритото общуване със злите духове.

Възможно е, на това място, където сега минава шосе, в миналото да са се извършвали магии или окултни действия и заради това то сега да е сборище на зли духове.

Има и такива случаи: в някое село има къща, в която в миналото са се извършвали магии, викали са се зли духове. След това собствениците на дома са починали, дошли са други обитатели, но къщата си е останала „нещастна": в нея постоянно има скандали, неприятности. После домът е бил разрушен или пък е изгорял, на негово място са построили път, на пръв поглед съвсем обикновен, но всеки ден стават убийства, катастрофи... Злите духове не напускат мястото, заради нашите грехове.

Изход от това има. Не е труден. Трябва да се обърнем към духовенството – мястото да се поръси със светена вода и да се прочете молитва. Трябва и домовете да се освещават, за да се изгонят от тях злите сили.

Ако човек постоянно се моли, чете Иисусовата молитва, цялата стая, той самият, дрехите и храната се пропиват с благодат, освещават се. Ако човек постоянно ругае, сквернослови, събира около себе си отрицателна енергия, където и да отиде, тя навсякъде е с него: и на опашката, и в обществения транспорт – навсякъде скандали, спорове, изнервеност.

Затова, ако искаме мир и спокойствие за себе си и за близките ни, ако искаме да избегнем катастрофи по улиците и скандали в семейството, трябва да спазваме нравствения закон, да не правим зло никому, да се обръщаме с молитва към Господа и към ангела-пазител.

Архимандрит
АМВРОСИЙ (Юрасов)
От книгата
„О вере и спасении"
Превод Пола КРЪСТЕВА

„Премъдростта си съгради дом“

Първи конгрес на Международната асоциация „Св. София – Премъдрост Божия“

От 31 май до 2 юни 2000 г. в Националния дворец на културата в столицата се проведе научна конференция по темата „Св. София – Премъдрост Божия“. Тя съвпадна с Първия конгрес на едноименната Международна асоциация, която беше основана през 1999 г. след подобна конференция.

Тогава беше решено форумите на асоциацията да се свикват веднъж на всеки три години в различни градове, емблематично свързани с темата „Св. София“ (Цариград, Солун, Беневенто, Охрид, Киев, Новгород, Трапезунд, Монемвасия, Сливен, Мистра и пр.), като се започне с едноименната столица на България и с юбилейната 2000 г. от Боговъплъщението.

Защото знайно е, че още от най-ранните християнски времена темата и образът на София, Премъдростта Божия, се свързва с Второто лице на Светата Троица – Бог Слово – съгласно знаменития израз на св. апостол Павел: „а ние проповядваме Христа разпнатия, Който за иудеи е съблазън, а за елини безумство, пък за самите призвани, както иудеи, тъй и елини – Божия сила и Божия премъдрост“ (1 Кор. 1:23-24).

Освен главната юбилейна тема за Боговъплъщението форумът имаше още три допълнителни тематични кръга, свързани с годишнини:

1. Стогодишнината от възстановяването на християнското богослужение в софийската базилика „Св. София“ (в по-съхраненото южно крило в 1900 г.);

2. Стогодишнината от кончината на Владимир Соловьов, създателя на руската „софиология“, и петдесетгодишнината от блажената кончина на архиепископ Серафим (Соболев), един от най-ярките разобличители на тази нова ерес;

3. Десетгодишнината от кончината на Андрей Грабар (1896-1990), един от големите византолози на XX век, с голям принос и в областта на софийната тема – главно в иконографията.

Организатори на изявата бяха Международната асоциация „Св. София – Премъдрост Божия“, Националният дворец на културата, Софийската духовна семинария, Философският факултет на Софийския университет, фондация „Покров Богородичен“ и сдружение „Св. Пимен Зографски“, а спомоществовател – фондация „Отворено общество“.

При откриването се проведе кратка церемония с внасяне иконата на Вси светии софийски, четене на библейски текстове за Божията Премъдрост на различни езици и православни песнопения, изпълнени от хор на Софийската духовна семинария.

Почетни гости на откриването бяха Сливенският митрополит Йоаникий и Видинският митрополит Доментиан. Беше прочетено приветствие за форума от Вселенския патриарх Вартоломей, а митрополит Йоаникий поднесе благословението на Българския патриарх Максим, както и своите поздравления и благопожелания. Беше поднесено приветствие и от страна на група монаси от Република Македония.

Научните доклади започнаха с богословска и философска проблематика още от времената на Юлиан Отстъпник и опита за възраждане на езическата религиозност в IV в. (Николай Гочев) и коментарите върху Апокалипсиса от Андрей Кесарийски (Николай Петков). Интересният доклад на Никола Антонов за „София“ в съчиненията на св. Макарий Велики направи връзката с последните два доклада върху софийни теми у св. Григорий Палама: за Моисеевото съзерцание на Христа като Божия Премъдрост (Георги Каприев) и за „Антиретики“ (Иван Христов).

„Софиологическата“ тема беше предмет на три доклада. Проф. Тотю Коев разгледа недовършената студия на проф. Д. Дюлгеров върху софиологическия спор. Отец Людмил Спасов направи задълбочен анализ на развитието на софиологическата ерес у о. Сергий Булгаков, а Павел Николов разгледа критиката на това учение от страна на архиепископ Серафим.

В сесията, посветена на софийския храм „Св. София – Премъдрост Божия“, Петър Попов представи работата си върху реставрацията на мозайките от късноантичната базилика (показан беше един голям автентичен фрагмент от тази мозайка), а Стефан Бояджиев разгледа обзорно историята на този храм от IV век до наше време. Георги Тодоров представи ключови проблеми при изследването на храма „Св. София“ в Сливен.

На 1 юни вечерта в енорийския център „Покров Богородичен“ се откри изложба, посветена на сливенската църква „Св. София – Премъдрост Божия“. Откриването беше почетено от Нюйоркския митрополит Йосиф, Доростолския и Червенски митрополит Неофит и архимандрит Сионий, ректор на Софийската духовна семинария. Изложбата представи фотоси, текстове, публикации и пр., чрез които се разкриват неизвестни данни за историята на храма, за богословското иконографско творчество, подбудено от храмовото посвещение на Премъдростта Божия. Поколения иконописци – главно от Тревненската школа – са се опитвали да дадат иконографско решение на въпроса как би могло да се изобразява Св. София – Премъдрост Божия. Различните отговори на този въпрос и днес се виждат в сливенския софиин храм.

Последната научна сесия, на 2 юни сутринта, беше посветена на Андрей Грабар. Таня Велманс (Париж) изнесе доклад върху цялостното творчество на византолога. Елка Бакалова разгледа приноса на Грабар за развитието на изкуствоведската методология, а Маргарита Каназирска представи неизвестни данни за връзката на учения с интелектуалния живот на България през 20-те години.

Георги Геров предложи нови изследвания върху стенописи от Драгалевския манастир. Юлия Вълева разгледа иконографията на Св. София – Премъдрост Божия. Донка Барджиева-Трайковска и Васил Трайковски (Скопие) представиха своя проект за реставрация на Св. Климентовия манастир „Св. Пантелеймон“ в Охрид – един много актуален проблем, който има пряко отношение към наследството ни от времената на св. княз Борис и цар Симеон.

На 2 юни следобед в аулата на Софийската духовна семинария се проведе Общото събрание на Международната асоциация „Св. София – Премъдрост Божия“. Беше потвърдено решението следващият конгрес да се проведе в 2003 г., като мястото на провеждането ще се избира между Цариград, Охрид и кандидатура от Гърция. През 2001 г. ще трябва да излезе от печат том с докладите от конференциите в 1999 и 2000 г. А през 2002 г. асоциацията ще проведе симпозиум в Република Македония.

Големият интерес към включване в асоциацията от страна на видни учени от Германия, Гърция, Италия, Русия, Франция и пр. очертава отлични перспективи за развитието на това международно сдружение. Радостно е, че в случая българските изследователи не чакат да бъдат удостоени с покани за участие, а сами стават инициатори и домакини на един проект, който тепърва предстои да се развива и който придава стойност на нашето духовно, историческо и културно наследство откъм най-силната му страна – Православието.

Георги ТОДОРОВ

МЕМОРАНДУМ

Общото събрание на Международната асоциация „Св. София – Премъдрост Божия“, проведено в град София на 2 юни 2000 г., обсъди проекта, обявен от кмета на българската столица г-н Стефан Софиянски, за издигане на голяма статуя, носеща името „Св. София“, в историческия център на града.

Понятието „Света София“ не е ново. То много отдавна – още от първите векове на християнството – е било обект на осмисляне, тълкуване, изобразяване. Неслучайно точно това понятие (Божията Премъдрост като Бог Слово) е станало име на главния храм на Източната Римска империя, което, от своя страна, е стимулирало доразвиването на образната му система. Оттогава насам то е създало своя изключително богата богословска, иконографска, химнографска и пр. традиция, която е добре известна на образованите хора в целия свят. Впрочем изучаването и осмислянето на тази традиция е една от главните задачи на нашата асоциация.

*С недоумение установихме, че **предложеният скулптурен образ няма никаква връзка с понятието „Света София“** в нито едно от неговите възможни тълкувания: нито с класическото светоотеческо отъждествяване на София с Бог Син (ярък пример за такъв образ от средновековието има в Хрельовата кула на Рилския манастир в България), нито дори с простонародното смесване на това понятие с едноименната мъченица София, майката на светиците Вяра, Надежда и Любов.*

Предложеният образ е еклектичен конгломерат от несъвместими митологични атрибути, което издава непознаване не само на християнската, но и на античната образност.

Надяваме се, че българските институции, специалистите, интелектуалците и общественото мнение няма да допуснат осъществяването на подобен замисъл, който би довел до дискредитация на българската култура точно там, където тя би трябвало да е най-силна: в историческия център на древния град, носещ името на Божията Премъдрост.

София, 2 юни 2000 г.

Статуята на лъже-София, която се предвижда да „краси“ столицата ни: безвкусна езическа еклектика и невежество в християнско отношение

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ • СВ. СИНОД • СИНОДАЛНО ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

5. Богослужебна прослава на преподобния наш отец Димитрий Басарбовски
Цена: 1,50 лв.

2. Схиигумения Мария
Макариополски епископ Гавриил
Цена: 1,60 лв.

3. Завещания от векове
Траянополски епископ Иларион
Цена: 2,00 лв.

4. Молитвеник за деца и родители
Синодално издателство
Цена: 2,00 лв.

в. „Църковен вестник“, бр. 13, 1-15 юли 2000 г.

ТАЛОН ЗА ЗАЯВКА

Посочете номера и броя на избраните книги:

Име .....

Презиме.....

Фамилия.....

гр./с..... п. код ... обл.....

ж.к./ул. ..... №... бл. ... вх... ап.....

тел: .....

(Моля, попълвайте четливо с печатни букви)

Освен цената на избраните книги читателите заплащат и пощенските разходи: за 1-2 книги - 0,70 лв.; 3-4 - 0,90 лв.; 5 до 8 - 1,10 лв.; 9 до 15 - 1,60 лв.; 16 до 20 - 2,20 лв., 21 до 24 - 3,00 лв.; 25 до 32 - 3,60 лв.

Начин на плащане чрез пощенски запис

Моля, изписвайте четливо пълния адрес на Синодално издателство:

София 1090, ул. "Оборище" № 4

Изпращайте на адреса на издателството попълнения талон за заявка с приложена квитанция от пощенския запис.

Редакцията не носи отговорност за пари, изпратени в плик.

Похвала на св. Наум Български и Охридски Чудотворец

Продължение от бр. 12

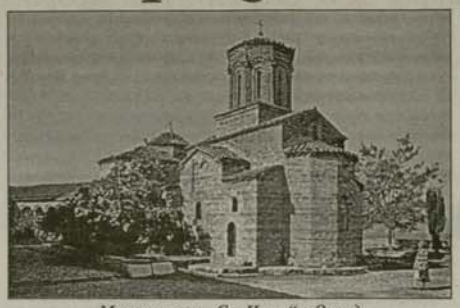

Манастирът „Св. Наум" в Охрид

След разказ за други чудеса говори за смъртта на св. Кирил: „Градът на Ромул придоби неговите мощи и ги съхрани от тогава чак до сега като голямо и неизчерпаемо богатство... А благородният Методий твърде тежко понесе раздялата с него... Заедно с верните си ученици, измежду които чудният Наум, когото сега достойно възхваляваме, не беше най-незначителният, той реши да тръгне по суша за земята на българите – пътува по море до Илирия, а след това пътят минаваше през земите на много народи... и стигна до племето на германците", с. 140. Там те се борят с духоборците и са оковани, но след молитва станало земетресение и оковите им паднали.

„Без да се бавят, отново минали през много премеждия, най-сетне, водени от небесна милост, се озоваха в многолюдната земя на българите – за това се бяха молили и това желаеха. И наистина според желанието им ги прие, богонравно и великолепно, тогавашният български владетел – името му беше Михаил, наричан още Борис... Разпредели ги, както сами поискаха, за учители и на Божието учение, и на писмеността на техния език, създадена и довършена от тях, и приета – както вече казахме – от вселенската Църква. Нареди на подчинените си да се подчиняват на заповедите на светците не по-малко, отколкото на неговите собствени, и на желанията им относно образованието на хората и съграждането на свети храмове за благочестиво събрание.

И тъй, всеки получи различна област и я прие за апостолска проповед. Великият Климент, след като избра за другар ревностния като него в думи и дела Наум.... със силния блясък на ученето си... озари след Моравия – там именно беше провъзгласен за епископ – Дакия, Мизия, Панония и сръбските земи чак до Илирия. Учеше на православната вяра и на богоугодни деяния с жив глас, а и с букви, подходящи на езика на обучението. Проповядваше в българските предели, водейки със себе си като съратник в големите дела и помощник божественния Наум – така както незабравимият Тимотей беше спрямо великия Павел... Когато в старост, мъки и тегла и в истински борби изчерпи всички сили на тялото си... Наум беше всичко за него – както някога Аарон за гледащия Бога Моисей ... И докато Климент живееше най-вече в Охрид, той самият пребиваваше отвъд езерото в Девол..." (с. 141-142).

„Понеже след много и неописуеми пътища и болки... и след още апостолски и мъченически безкръвни борби и подвизи, и Наум трябваше да се възнесе пред Съдника... Светия си прах обаче той остави на нас и на бъдните поколения като скъпоценен и неизчерпаем лек за онези, които идват без съмнение в сърцата пред неговия свят ковчег", с. 142.

Забележете каква похвала се изплита за този свят ковчег: „пазител на здравето, гонител на болестите, за скърбящите – утешение, за радващите се – предупреждение, училище за младите, за старите – опора, за децата – безопасност, за голите – наметка, юзда за щастливите, за обезсърчените – вдъхновение, за душевния покой – дълготрайност, за осиротелите, овдовелите, голите просяци и безпомощните – лек, закрила, покровителство и грижа; за бащите и мъжете – топлина и помощ, убежище за неустойчивите; за постигнатите от затворничество и изгнание и от горчиви мъки, от огорчения и жестокости, от нападенията, набезите и пристъпите на явно и скрито идващо отегчение – постоянно облекчение, съпротивление, сила и непобедима защита и бърз избавител, неразрушима кула и най-сигурна опора", (с. 142).

Накрая отново се говори за двамата Охридски чудотворци, светите Климент и Наум: „Такива пазители, помощници, водачи и защитници, о братя, чеда и отци, ни е поставил Господ, грижещ се и за последните между нас, и за чуждите Нему, за да ни бъдат покровители и застъпници с неуморни и непрекъснати молитви" (с. 143).

Ето и самата похвала за свети Наум от българския архиепископ:

„О, отче, ти, който имаш между непосветените име еднакво с Божия знак на милостта, ти – грижа и украса на моето сърце, успокоение на болките от мъки и нещастия, опора на моята слабост, лечител на всевъзможните болести на душата и тялото ми, наведнъж моя утеха и ободрение; о, ти, крила на стремленията ми за спасение, юзда на лошите помисли, подтик за праведност, гонител на лекостта, най-бърз защитник на верующите – приеми сега това слово, което започнахме за похвала и отлика на твоя богоугоден живот!

Приеми хвалебствените песни като приятен плод и приятно кадене пред лицето на Господа, приети чрез тебе и оттам отмерени ни обратно като богата отплата за скърбите и превръщането им в сигурно подобряване на живота, в постигане на духовно спасение, в облекчаване тежестите на моите прегрешения, в благосклонно приемано застъпничество пред престола на неподкупния и страшен Владика, в пълно изкупление или поне в достатъчно облекчаване на въздаденото, във вразумяване и поправяне на онова, що е породено от лекомислие и небрежен живот, и от разкош и изнеженост и що става причина за нещастна смърт – изкушенията и трудненията, и скритите и явни язви! Изгони мъчещите не страдания, в които ни хвърли вестителят на Сатана, пробождайки ни с жилото на греха – виждащ как безпощадно ни притеснява и изнурява!...

Така, доколкото можем, в храма, пазещ благочестивия ти прах, ще те увенчаем с химни щастливи и великолепни и, като получим от теб способността, ще принасяме жертви на Онзи, Който те прослави. А ти, който Го прослави достойно и с подобаващо преклонение, ще ни откриеш, ако има някакъв проход през всички Негови Божествени заповеди, накрая и нашето очищение..." (с. 143).

„Завърши тази книга собственоръчно Григорий Доместик... само преписах изложеното и го написах заради светеца, който се представя пред Бога... В лето 1646, през месец май" (с. 144).

Както се вижда, разглежданият текст е повече похвала на св. Наум от Охридския архиепископ Константин Кавасила, отколкото житие. Това е още една малко известна прослава на българския Просветител, християнски Учител, книжовник и светец Наум, сътрудника на великите Солунски братя св. Кирил и Методий и на свети Климент, които са допринесли за разпространението на християнската вяра сред българите в огромната тогава Българска земя в различни провинции, особено много в българските столици Плиска, Преслав и Охрид, затова са български светци и Охридски чудотворци, превърнали Охрид в български Йерусалим.

Трендафил КРЪСТАНОВ

Св. Наум е починал на 23 декември 910 г. и най-старите жития и служби са за тази дата. По-късно обаче, когато култът му се разраства, а времето преди Бъдни-вечер е неподходящо за поклонение от по-далечни места, датата на честване е преместена на 20 юни, когато станал и годишен панаир в Охрид. (бел. а.)

Неделното училище в Калофер навърши 10 години

След големия успех на тържеството в калоферското неделно училище по случай 10-годишния му юбилей децата са поканени да изнесат програмата и в други селища. Това е единственото неделно училище в България, което успя да просъществува 10 години и да запази числеността си (160 деца понастоящем). Училището е в разцвет и през есента отново ще призове най-малките (от предучилищна възраст до II клас), средните (от II до VI клас) и най-големите ученици (до XI клас) да усвояват а, б-то на православната ни вяра. Тук се прилага в пълна сила принципът на доброто обучение, формулиран от св. Йоан Златоуст: „Нищо не подобрява ученето като това да обичаш и да бъдеш обичан". Основателката, монахиня Валентина, влага цялото си сърце в работата с децата. Като люшнала се раззелена нива са нейните възпитаници – по детски весели и шумни (особено най-малките!), те и след края на занятията не бързат да си тръгнат от манастира. В кокетно подредената стая на неделното училище зиме бумти печка, пролетно и есенно време пък чудно хубавата градина, гледана с любов от сестра Иулита, е приказно кътче за почивка и игри.

Монахиня Валентина

На спонсорски начала децата пътуват из България, в Пазарджишкия затвор се изнасят беседи и драматизации, посещават се съседни православни манастири – в Гърция, Охрид, Румъния. Но завършек на всичко са коледните и великденските тържества, спектаклите по Елин Пелин („Занемелите камбани"), Йовков („Вълкадин говори с Бога", „Платено", „Серафим"), Фани Мутафова („Грехът на Калояна", „Солунският чудотворец"), Достоевски („Престъпление и наказание") и по сценарий на монахиня Валентина Друмева (из книгите ѝ „Майчина заръка", „Звъниград" и др.). Миналата година за драматизацията на „Грехът на Калояна" бяха взети царски дрехи и саби от Карловския театър, а когато токът в залата изведнъж угасна, в действие влязоха свещниците, поставени първоначално само като декор на епохата. През май годишното тържество на калоферското неделно училище съвпада с 10-годишния му юбилей. Имаше много гости от страната, залата на Културния дом в града беше пълна. След Символа на вярата, изпълненията на хармониум на едно от децата, стиховете и песните с религиозно и патриотично съдържание, учениците от средната група се представиха с драматизацията „Звънуша" (по едноименния разказ от книгата „Звъниград"), а най-големите – с „Престъпление и наказание". Постановчик на едната пиеса е г-жа Дора Стоянова, а на другата – г-н Димитър Гошев, костюмите са проектирани от известния калоферски дизайнер г-н Васил Опев и ушити от срръчни калоферки. От българския манастир „Св. Георги Зограф" на Атон бяха изпратили скъп дар за всички деца – книгата „Светогорски цветове".

Разбира се, зад цялата тази тържественост се крие много труд в делниците на годината. Наесен пак ще се заредят часовете, включващи вероучителна част, християнска нравственост в запомнящи се примери, песни с православно и родолюбиво съдържание... Неделното училище на град Калофер е общо дело на седемте сестри от манастира „Св. Въведение Богородично", на г-н Николай Николаев от Института за усъвършенстване на учители в Стара Загора, който пише музиката към текстовете на сестра Валентина, на цялата калоферска общественост. Тук е престижно детето ти да посещава неделното училище. Трета година училището пръска искрите си и извън града – в близкото село Васил Левски. Монахиня Ксения пътува всеки петък, за да води там часовете по религия и английски. Дай, Боже, повече такива огнища на хубавата ни православна вяра!

Василка НАНЕВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник"

1 година	14,40 лв.
6 месеца	7,20 лв.
3 месеца	3,60 лв.
Цена на 1 брой	0,40 лв.

сп. „Духовна култура"

Поради възобновяване поредността от 12 броя годишно цените за абонамента се променят съответно:

1 година	12,00 лв.
6 месеца	6,00 лв.
3 месеца	3,00 лв.
Цена на 1 брой	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище" №4
тел. 987-56-11
факс 989-76-00
Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Биохим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя" № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник" съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.